

RUNEBERG-PALKINTO 2022

Runeberg-palkittava Varjo ja viileys on huikea esikoisromaani

QUYNH TRANIN esikoisromaani *Varjo ja viileys* (*Skugga och svalka*, Förlaget, suom. **OUTI MENNA**) saa vuoden 2022 Runeberg-palkinnon. Se on hengästyttävän hieno romaani rakkaudesta, hullaantumisesta ja siitä, mitä tarkoittaa kuulua perheeseen. Romanissa vietnamilaistaustaisen perheen äiti unelmoi rikastumisesta, poika taas kauniista tytöistä. Heidän rinnallaan varttuu pikkuveli, tarkkailija, jatkuvasti tapahtumien ulkosyrjällä, varjossa.

Askel askeleelta pikkuveli etenee koulupolullaan, lumoutuu omasta hämmästyttävästä herättävästä älystään. He kolme muodostavat oman pienen maailman suomalaisessa pikkukaupungissa Pohjanmaalla.

Mitä Pietarsaareissa varttunut, Malmössä psykologina työskentelevä suomenruotsalainen esikoiskirjailija lähti hakemaan? ”*Alkuun hain pitkään oikeaa kielellistä sävyä tai pikemminkin oikeaa luonnetta, jossa voisin oleilla.*”

Ennen muuta se tulee esiin minäkertojan katseessa, siinä miten hän katsoo ympäristöään ja erityisesti perhettään: Mán ja Hieun elämää. Ja itseään.

”*Näin pystyin tuomaan näkyviin kirjan kolme hahmoa, saattamaan heidät eloon kaikkien heidän kipupisteidensä kautta. Ja he todella ovat tulleet näkyviksi tavalla, jota en olisi koskaan odottanut.*”

Kiehtovana kontrastina läpi kirjan kulkevat aasialaiset elokuvat pakopaikkana tuttuun maailmaan ja Mán halu oppia valokuvaamaan uutta ympäristöään – rajaamaan ja tarkentamaan, painamaan laukaisijaa oikealla hetkellä.

”*Mutta kaiken piti alkaa kielestä ja loppua kieleen.*”

Runeberg-palkintoraadin perusteluissa todetaan näin:

”*Skugga och svalka on kerronnaltaan visuaalista, herkästi havainnoivaa ja kielellisesti rikasta. Se ei osoittele eikä anna valmiita selityksiä, vaan antaa lukijan luoda omat tulkintansa. Tranin romaani on kuin valokuva, jonka valot ja varjot ja yksityiskohdat piirtyvät vähä vähältä katsojan mieleen. Omaääninen romaani on virkistävä lisä suomalaiseen kirjallisuuteen, sävykäs ja kaunis kokonaisuus.*”

QUYNH TRAN (s. 1989) on varttunut Pietarsaareissa ja asuu nykyisin Malmössä. Hän on opiskellut Biskops Arnö -kirjoittajakoulussa ja työskentelee psykologina.